SM-036/hom.-70

26.

MINISTERSTVO VNITRA
VII. SPRÁVA

V Praze dne 29.srpna 1968.

Čj. S-0080/01-1968.

~~PŘÍSNĚ TAJNÉ!~~

Výtisk č. 1.

Počet listů: 6

Soudruh
Josef P a v e l
ministr vnitra
P r a h a .

Zpráva o průběhu událostí od 21. 8. do 28. 8. 1968.
Přílohy: 1/2 listy

Po získání informací o obsazování našeho území cizími armádami (v sekretariátu nám. min. vnitra Šalgoviče) jsem dojel na VII.správu MV abych ve své pravomoci vyhlásil 100% pohotovost příslušníků VII.správy MV. Při vstupu na meziměstskou ústřednu, kde jsou uloženy klíče od tresoru, jsem zjistil obsazení ústředny třemi příslušníky StB, kteří z příkazu s. Ripla znemožňovali na ústředně spojování jakýchkoliv hovorů s výjimkou hovorů pro s. Šalgoviče, Ripla a "Centr". Pohotovost jsem vyhlásil v 03,00 hod. Při kontrole stavu pohotovosti jednotlivých sítí jsem zjistil, že na krajských správávh je zmatek, zejména po linii VB, protože v Praze jsou odmítány všechny hovory. Volal jsem Riplovi a ten dal souhlas spojovat hovory na s. Rybáře. Ústředna "T" sítě pracovala bez omezení a kontroly se strany StB. V 05,45 hod. jsem byl vyzván náčelníkem VI. správy MV s. Cirusem, že máme spolu přijet k nám. Šalgovičovi, který od nás žádal taková technická opatření, aby bylo zastaveno veškeré rozhlasové vysílání do doby než bude dán souhlas k vysílání "nějakého" prohlášení. Sdělil jsem, že technika vysílačů je tak složitá, že žádný nezapracovaný odborník není schopen okamžitě ovládnout vysílač a proto že v tomto úkolu nemohu nic udělat. Sdělil jsem také, že každé vysílací středisko je napájeno elektřinou ze dvou stran a že zásah do vysílání by měl dělat politický orgán a ne bezpečnost . Z jednání za přítomnosti

sovětských poradců vyplývalo, že konkretní zásahy do rozhlasu řídí s. Hubina, na ÚV KSČ se na organizaci opatření podílí Indra, že ředitel ÚSS Hofman byl předem informován a že pokyny 20 příslušníků StB přítomných v rozhlase nejsou respektovány.

Po zpohotovení příslušníků VII. správy MV jsem sdělil s. Riplovi, že nesouhlasím s obsazením meziměstské ústředny MV příslušníky StB, že je tím narušena moje velitelská pravomoc, protože jsem žádný příkaz od náměstka ministra neobdržel. Ripl dal souhlas k odchodu jeho příslušníků, jestliže zaručím, že telefonní spojení nebude zneužíváno a budou spojovány hovory jenom náčelníkům II. III. správy a HS VB.

Během noci a rána byly odeslány s. Šalgovičem dálnopisné rozkazy na KS SNB v kterých bylo ukládáno obsadit rozhlas, televizi, pošty, místní rozhlas a vysílací stanice amatérů, pověřené k vedení KS SNB - správy StB v Ústí n.Labem pplk. RATAJE a pokyn k čekání na prohlášení nového vedení KSČ a státu.

V 10,45 hod. jsem informoval telefonicky s. Padrůňka o zpohotovení všech spojovacích sítí a mých názorech na činnost s. Šalgoviče a dalších. Soudruh Padrůněk mně potvrdil, že Šalgovič není oprávněn podobné rozkazy vydávat. Sdělil mně také závěry ministra vnitra s.Pavla, že je třeba plnit dosud platné rozkazy, předpisy a zákony. Potvrdil současně mé rozhodnutí o omezení mezinárodního spojení do států jež vyslala okupační vojska. Tento rozhovor byl jediným řídícím pokynem z vedení MV až do vydání rozkazu ministra vnitra 24.8.1968, protože ani operační štáb MV dle mých znalostí nepracoval.

Ve 12,20 hod. jsem byl dotazován s. Cirusem, zdali máme k disposici rušící vysílače na pražskou televizi. Tento požadavek jsem odmítl.

V průběhu dne byla obsazena nebo znemožněna činnost na vysílacích střediscích SNB v Brně, Plzni a Ostravě. Radiové spojení bylo dále uskutečňováno z náhradních stanovišť.

Z čs. rozhlasu jsem byl vyrozuměn, že mým jménem jsou tam dávány různé pokyny. Sdělil jsem jim, aby jakýkoliv pokyn předávaný mým jménem nebyl respektován, pokud jej nebudu předávat osobně.

Ve 14,20 mne žádal Ripl, zdali máme nějaký vysílač, kterým by bylo možno zajistit rozhlasové vysílání. Sdělil jsem mu nepravdivě, že takový vysílač v MV neexistuje.

Během celého dne byl vyvíjen na mne a pracovníky ústředny vládního spojení tlak ze sovětské strany, abychom plnili jejich potřeby spojení pro velvyslanectví a další účastníky ve směru na Moskvu, Berlín, Budapešť, Varšavu a Sofii. Toto bylo odmítnuto s tím, že bychom to považovali za kolaboraci.

Během celého dne se projevovala pevná jednota i morálka všech pracovníků spojovací služby, elán k zabezpečení jakéhokoliv úkolu napomáhajího Dubčekovu vedení.

Byly navazovány kontakty na pracovníky civilní správy spojů, rozhlasu a čs. armády, abychom mohli organizovat součinnost ve spojení a napomáhat čs. rozhlasu.

22.8. v 07,00 hod. jsem vydal rozkaz k zastavení obranného vysílání proti Svobodné Evropě, aby bylo možno tyto vysílače použít pro potřeby legálního vysílání rozhlasu a k rušení vysílání nepřátelské stanice "Vltava". Již v 07,35 hod. volal Šalgovič, že považuje mé rozhodnutí o zastavení radiové obrany za neuvážené a v neprospěch věci (stěžoval si mu náčelník KS SNB Bratislava). Zeptal jsem se jej, jestli jeho stanovisko mám chápat tak, že nemám respektovat rozkazy ministra Pavla, prohlásil že ne, že bych měl jenom přehodnotit rozhodnutí z hlediska současné situace. Na předchozím rozkaze o zastavení radiové obrany jsem nic nezměnil. Pravděpodobně po informaci s. Šalgovičem mně volal s. Kolder, abych přišel na ÚV KSČ ke konkretnímu projednání problematiky radiové obrany. Odmítl jsem na ÚV KSČ odjet, že mám důležité úkoly, které mně uložil s. Pavel k zabezpečení. Některé vysílače byly dány k disposici pro vysílání čs. rozhlasu a v 15,00 hod. bylo zahájeno občasné vysílání k rušení stanice "Vltava".

V 08,40 hod mne požádal s. Hubina, abych mu dal k disposici technika, který by mu pomohl splnit úkol na ústředně rozhlasu po drátě v Praze. Opět jsem odmítl pomoc. Přesto zabezpečil svůj úkol tak, že tento rozhlas přestal v 11,00 hod pracovat v celé Praze a nám se povedlo ve spolupráci s pracovníky Ústřední správy spojů obnovit až 24.8. ve večerních hodinách vysílání a to ještě ne v celé Praze.

V 09,55 z pověření gen. Jemščikova byl požadován vstup na ústřednu vládního spojení. Po mém odmítnutí se jednání protahovalo do 15,00 hod., kdy se zbraněmi v ruce byla ústředna násilně obsazena. Pracovníci ústředny již od minulého dne statečně odolávali psychickému tlaku, řídili se disciplinovaně mými rozkazy, vydrželi všichni až do násilného obsazení na pracovišti. Po obsazení ústředny sovětskými spojaři spontánně opustili své úkoly. K tomu mně také žádal o pomoc pplk. Ivanov v 17,00 hod., kterému jsem sdělil že nejsou povinni spolupracovat a že rozkaz ke spolupráci nevydám.

V nočních hodinách na 23.8 byl odvezen náčelník ústředny vládního spojení na sovětské velvyslanectví, kde mu bylo s.Šalgovičem přikazováno, aby zabezpečil všechny potřeby sovětů. Když náčelník ústředny sdělil, že má ode mne jiné příkazy,prohlásil s. Šalgovič, že jsem byl odvolán z funkce náčelníka správy. Když náčelník ústředny na to odpověděl, že není podřízen s. Šalgovičovi, ten na to odpověděl, že k tomu dává příkaz s. Padrůněk.

V odpoledních hodinách byla postupně vojsky obsazována vysílací střediska Poděbrady, Rimavská Sobota, Litomyšl a další. Polohopisný seznam vysílacích středisek byl zpracován na II.správě HS StB s. Hubinou.

Během tohoto dne došlo k podstatnějšímu narušování meziměstského telefonního spojení i dálnopisného spojení s KS SNB, ať již narušením kabelových tras či obsazováním zesilovacích stanic a rozvodů okupačními vojsky. Na základě obětavé práce a pochopení pracovníků státní správy spojů se mnohá spojení obnovila. Některý druh spojení na každou KS SNB fungoval po celou dobu, takže úplně bez spojení jsme nebyli.

Od 23.8. - do 28.8. bylo soustavně usilovně pracováno na obnově narušovaného spojení na budování náhradních radiových a telefonních pracovišť, na budování spojení pro nový ÚV KSČ, na pomoci rozhlasu a pod.

Dne 25.8 v 15,00 hod. jsem se musel se štábem spolupracovníků přesunout na náhradní velitelské pracoviště, protože jsem

se dozvěděl, že se jede obsadit spojovací správa ve Wintrově ulici. Skupinu důstojníků vedl mjr. Gvozděv, bývalý konsultant pro spojení na VII. správě MV. Pracovníci správy se opět velmi statečně bránili vstupu do kanceláří a do provozoven. Ozbrojené síle se pouze těly nemohli ubránit. V 15,30 hod. byla násilně obsazena meziměstská ústředna a vypnuta z provozu. Současně byla vypnuta místní ústředna s přenašečovým uzlem, takže bylo znemožněno spojení s kraji i spojení mezi budovami MV. Městský provoz byl částečně obnoven na náhradním pracovišti v 19,00 hod.

Dne 25. 8. 1968 kolem 04,00 hod. byl obklíčen sovětskými vojsky objekt zvláštního odboru VII.správy MV v Ruzyni. Okolo 08,00 hod vstoupilo několik sovětských důstojníků do objektu a provedlo prohlídku. Při prohlídce bylo nalezeno několik letáků a důkaz, že letáky byly tisknuty v tomto objektu. Šlo o tiskoviny "Svoboda" Městského výboru KSČ, pro který pracoviště v pohnutých dnech plnilo některé úkoly.

Na základě těchto skutečností byli pracovníci tohoto úseku v počtu 8 včetně náčelníka oddělení okolo 10,00 hod. zatčeni sovětskými čekisty a internováni na letišti v Ruzyni. Propuštěni byli 26.8. kolem 0,200 hod. V internaci byli vyslechnuti jednak ke své činnosti týkající se tisku letáků, dále k politickým otázkám, jejich názoru na okupaci, ministra vnitra apod. V internaci byl s nimi sepsám protokol a dokument o jejich zadržení a uvolnění. Oba dokumenty internovaní podepsali. Ke své činnosti spojené s tiskem letáků se doznali.

26.8.1968 v 10,45 byla obsazena radiostanice v budově Thakurova. Ve 12.20 hod. bylo obnoveno radiospojení se všemi KS SNB z náhradních pracovišť. Bylo pokračováno na úkolech z předchozích dnů.

Od ranních hodin 27.8.1968 jsme se snažili dostat zpět všechny objekty, které byly v držení sovětské armády nebo bezpečnosti. V 0,6,30 byla opuštěna budova ve Wintrově ulici, v 08,00 místnosti radiostanice. Po celý den probíhalo jednání o uvolnění ústředny vládního spojení, protože nechtěli přistoupit na odchod z ústředny, ale pouze souhlasili, aby tam pracovali naši příslušníci. Ve 13,30 sdělil gen. Brusnicin, že by souhlasili s jejich odchodem z ústředny za předpokladu, že budeme uskutečnovat spojení pro jejich účastníky v rozsahu stanoveném mezinárodními dohodami platnými do 20.8.t.r. V 17,00

V 17,00 hodin sdělil s. nám. Majer rozhodnutí s. ministra o,převzetí ústředny za uved ných podmínek.

28.8. v ranních hodinách bylo uvolněno obsazené přijímací středisko v Drahelčicích. Byl vznesen protest proti obsazení výrobních pracovišť šifrové služby v Ruzyni. Jelikož obnova a normalizace linkového mezinárodního a vnitrostátního spojení je závislá na obnovení provozu v objektu "P" dálkových spojů, požádal jsem gen. Brusnicina, zástupce Výboru StB SSSR, aby zajistil odchod vojsk z tohoto objektu a aby byl umožněn vstup čs. technikům. Tuto žádost jsem opakoval 29.8. v 09,00 hod. Ve 12,30 hod sdělil gen. Brosnicin, že objekt bude zpřístupněn v odpoledních hodinách pracovníkům ÚSS a MV. Podobně byl požádán s. Kotov, aby napomohl v uvolnění objektu v Ruzyni. Vzkazoval, že bude během odpoledne objekt uvolňován.

V době od 21.8. do 25.8.1968 přerušila a vrátila se z dovolené neb nemocí drtivá většina příslušníků VII.správy MV a plní úkoly s velkou obětavostí, statečností a s velkým psychickým i fysickým vypětím. Při plnění úkolů se projevila u příslušníků VII.správy MV vysoká morální i politická jednota, kterou je nutno při vší spojařské skromnosti náležitě ocenit.

Při nástupu z přerušení dovolené dne 21.8.1968 tragicky zahynul kpt. Otto Trousil, který byl zabit tankem.

Naproti tomu někteří jednotlivci, jako na př. náčelník 2.odboru kpt.inž.Josef Frňka navázal styk s pracovištěm až 26.8., i když byl již od 22.8.1968 v Praze a náčelník 5.odboru, který je na dovolené v Kamenném Újezdci na Sázavě se neohlásil vůbec. Ve všech těchto a podobných případech je zahájeno podrobné šetření. Některé další poznatky,obavy, strach atd. bude třeba podrobit hlubšímu rozboru a zajistiť jejich ověření.

V současné době je v rámci VII.správy MV nezvěstno 16 soudruhů a soudružek, kteří jsou většinou na dovolené v zahraničí.

Náčelník VII. správy MV:

plk. Oldřich Š e b o r